

Työ- ja elinkeinoministeriö

Arenen lausunto julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

VN/558/2022

- Työvoima- ja yrityspalvelulaissa tulee mahdollistaa korkeakoulututkintoon johtavan koulutuksen hankkiminen työvoimakoulutuksena. Korkeakoulutukseen johtavan koulutuksen toteuttaminen työvoimakoulutuksen tukee kansallista tavoitetta väestön koulutustason nostamiseksi.
- Arene ei ota suoraan kantaa TE-palveluiden järjestämisvastuun siirtoon kunnille tai kuntayhtymille. Muutos voi tuottaa parhaassa tapauksessa tehokkuutta ja parempaa alueen tuntemusta palveluiden toteuttamiseksi. Tämä edellyttää alueen hyvää toiminnallista yhteistyötä niin kuntien, työelämän, koulutuksen järjestäjien kuin muiden viranomaisten välillä.
- Työvoimakoulutusten hankinnassa on keskeistä korostaa myös hankittavien koulutusten laatua ja vaikuttavuutta hinnoittelun rinnalla. Hankintaprosessien läpinäkyvyyteen ja hankintojen kriteereihin tulee kiinnittää huomiota, jotta prosessit eivät ala eriytyä kohtuuttomasti eri puolilla maata.
- Työnhakuvelvoitteen laajentaminen koskemaan myös omaehtoisia opintoja tekeviä työnhakijoita heikentää yksilöiden kouluttautumismahdollisuuksia. Ehdotus heikentää kansallista tavoitetta nostaa väestön koulutustasoa.

Korkeakoulututkintoon johtava työvoimakoulutus

Arene esittää, että lakiesitykseen lisätään työvoimapalveluiden järjestäjille oikeus tarjota korkeakoulututkintoon johtavaa koulutusta työvoimakoulutuksena. Hallitus teki koronapandemian alussa määräaikaisen lakimuutoksen, joka teki työvoimapalveluiden järjestäjille mahdolliseksi ostaa korkeakoulututkintoon johtavaa koulutusta työvoimakoulutuksena. Korkeakoulututkintoon johtavaan työvoimakoulutukseen voitiin valita opiskelijoita, joiden korkeakouluopinnot olivat aiemmin jääneet kesken tai joilla oli muutoin edellytykset suorittaa tutkinto aiempien opintojen perusteella alle kahdessa vuodessa. Lähes puolet ammattikorkeakouluista tarjosi määräaikaisen lakimuutoksen voimassaolon aikana tutkintoon johtavaa työvoimakoulutusta työvoimaviranomaisten hankkimana palveluna. Määräaikainen lainsäädäntö oli voimassa 1.1.2021–30.6.2022.

Väliaikaisesti voimassa ollut lakimuutos tulee nyt vakinaistaa työvoimapalvelulain uudistamisen yhteydessä. Suomi on asettanut tavoitteeksi nostaa kansalaisten koulutustasoa nuorissa ikäluokissa siten, että vähintään puolet nuorista on suorittanut korkeakoulututkinnon vuoteen 2030 mennessä. Nuorten ikäluokkien lisäksi myös varttuneempien kansalaisten osaamistason nostaminen on tarpeen ja myös heidän kohdallaan korkeakoulututkinnon suorittaminen on edelleen perusteltua.

Kunnianhimoisen tavoitteen saavuttaminen edellyttää, että myös työvoimapalvelut ja siihen olennaisesti kuuluva työvoimakoulutus tukevat tavoitteen saavuttamista. Erityisesti ammattikorkeakoulutettujen kysyntä on ennakoitietojen ja ammattibarometrin perusteella kasvussa, jolloin myös työvoimapalveluiden tulee tukea näiden osaajien kouluttamista.

Muu työvoimakoulutus

Arene pitää tärkeänä, että työvoimapalveluiden järjestämisen ja työvoimakoulutusten hankintavastuun siirto kunnille ei heikennä hankintaprosessien läpinäkyvyyttä ja yhteisiin prosesseihin perustuvia kriteerejä. Korkeakouluille ja koulutuksen järjestäjille haasteita työvoimakoulutuksien kilpailutuksiin osallistumiselle aiheuttavat lakisääteiset tehtävät, jotka kasvattavat kulurakennetta. Arenen korostaakin, että hankintojen kilpailutuksessa tulisi korostaa myös koulutusten laatua ja vaikuttavuutta hinnoittelun ohella.

Työnhakuvelvoitteen laajentaminen omaehtoisesti opiskeleviin työnhakijoihin

Työ- ja elinkeinoministeriö on tuonut lausunnolle TE-palvelulain kanssa samanaikaisesti esityksen, jonka tavoitteena on laajentaa työnhakuvelvoite koskemaan myös omaehtoisesti opiskelevia työnhakijoita. Arene pitää työnhakuvelvoitteen laajentamista koskemaan omaehtoisesti opiskelevia henkilöitä ongelmallisena, sillä se nostaa opintojen keskeyttämisiä ja siten heikentää kansallisesti asetettua tavoitetta nostaa suomalaisten koulutustasoa.

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry

Mervi Vidgrén
puheenjohtaja

Ida Mielityinen
toiminnanjohtaja